

Protocol vrijstelling/aanpassing van onderwijs Frans/Duits op het Strabrecht College

Inleiding

Dit protocol geldt voor het Strabrecht College, met ingang van het schooljaar 2010/2011. Scholen zijn verplicht een eigen protocol – in het bijzonder voor een tweede moderne vreemde taal in de bovenbouw vwo – op te stellen en uit te voeren. Betrokken leerlingen, docenten en ouders moeten over deze regeling worden geïnformeerd. In het onderhavige document wordt duidelijk gemaakt aan welke individuele leerlingen op basis van bepaalde belemmeringen mogelijk vrijstelling wordt verleend.

De basis voor de ontheffingsregeling is artikel 26e van het inrichtingsbesluit WVO.

In de volgende gevallen kan vrijstelling worden verleend:

1. De leerling heeft een stoornis die specifiek betrekking heeft op taal (o.a. dyslexie) of een zintuiglijke stoornis met een effect op taal (o.a. slechtziend).
Daarover is op school een verklaring van een orthopedagoog/psycholoog met BIG-registratie aanwezig.
 - de problemen zijn dusdanig groot dat de leerling niet het diploma zal kunnen halen dat bij zijn verstandelijke vermogens past. De leerling is dus niet in staat om minimaal een 4 als examencijfer te halen.
 - er is (in het verleden) hulp geweest van de RT-er en/of de vakdocenten.
 - de leerling heeft zich op school en thuis optimaal ingezet door compenserend te werken.
2. De leerling heeft een andere moedertaal dan de Nederlandse of de Friese taal en heeft voorheen onderwijs buiten Nederland in een andere taal gevolgd.
3. De leerling volgt onderwijs in het profiel Natuur en Techniek of het profiel Natuur en Gezondheid en het onderwijs in de tweede moderne taal verhindert naar verwachting een succesvolle afronding van de opleiding.

Aan het verlenen van de vrijstelling zijn echter wettelijke regels verbonden die door de school op schooleigen wijze uitgewerkt moeten worden. Ter voorkoming van misverstanden: het bevoegd gezag is niet verplicht ontheffing te verlenen. Het verplicht zich wel tot een gemotiveerd antwoord. Het Strabrecht College heeft een meldingsplicht naar de inspectie en zorgt voor een actuele registratielijst. Hierbij wordt vastgelegd aan wie er ontheffing is verleend voor het volgen van een tweede moderne vreemde taal en op welke gronden dat is geschied.

Onderbouw

In de onderbouw volgt iedere leerling het hele curriculum. Er wordt in principe geen vrijstelling van een moderne vreemde taal (MVT) gegeven.

Vmbo

Op het vmbo is in de eerste twee leerjaren Frans of Duits als tweede moderne vreemde taal verplicht. Vrijstelling voor Frans en Duits is niet mogelijk. De directeur of rector van de school mag na overleg met de ouders en de leerling, op basis van de wettelijke regeling, ontheffing verlenen voor het volgen van Frans óf Duits. Gezien deze regeling zal in de onderbouw slechts bij hoge uitzondering vrijstelling worden verleend voor een moderne vreemde taal (Frans of Duits). Bij doorstroming van vmbo-tl naar de bovenbouw van havo of vwo geldt deze ontheffing eveneens. Het is dan niet redelijk om van een leerling te eisen een vak in te halen, omdat toetsing al in het vmbo-tl traject heeft plaatsgevonden.

Alleen in een aantal specifieke gevallen – en dan gaat het niet alleen om leerlingen met dyslexie – zijn er wel mogelijkheden om binnen het vmbo ontheffing te krijgen voor Frans en Duits. Dit geldt voor:

- leerlingen die Spaans, Arabisch of Turks volgen;
- leerlingen die buiten Nederland vergelijkbaar onderwijs hebben gevolgd en daarbij geen of te weinig onderwijs in Frans of Duits hebben gekregen.

Leerlingen kunnen via deze regel alleen ontheffing krijgen wanneer zij voor de eerste maal tot een school voor vbo of mavo zijn toegelaten en zijn geplaatst in een hoger leerjaar dan het eerste.

Havo/Vwo

In de eerste drie leerjaren van havo en vwo zijn zowel Frans als Duits verplicht. Er kan geen ontheffing worden verleend aan dyslectische leerlingen.

Alleen in een aantal specifieke gevallen - en dan gaat het niet alleen om leerlingen met dyslexie - is er een aantal mogelijkheden tot ontheffingen:

- leerlingen die Spaans, Russisch, Italiaans, Arabisch of Turks volgen kunnen ontheffing krijgen voor Frans of Duits. Het is niet mogelijk beide vakken te vervangen;
- leerlingen die buiten Nederland vergelijkbaar onderwijs hebben gevolgd en daarbij geen of te weinig onderwijs in Frans of Duits hebben gekregen kunnen ontheffing krijgen voor Frans, Duits of beide talen.

Leerlingen kunnen via deze regel alleen ontheffing krijgen wanneer zij voor de eerste maal tot een school voor havo of vwo zijn toegelaten en zijn geplaatst in een hoger leerjaar dan het eerste.

Wél geeft de wet de directeur of rector van de school de mogelijkheid om in bijzondere gevallen in de onderbouw één vreemde taal te vervangen door een aangepast lesprogramma in de desbetreffende taal. Er moet dan wel aan een aantal regels en criteria worden voldaan:

De aanvraag geldt alleen voor leerlingen met ernstige vormen van dyslexie.

Pas wanneer de kansen op schoolsucces ernstig in gevaar komen, wordt in overweging genomen gebruik te maken van de mogelijkheid tot aanpassing van het programma.

Er kan maar voor één van beide talen een aangepast programma worden toegekend.

Omdat in de tweede klas Duits voor het eerst gegeven wordt, kan nog niet direct bepaald worden met welk vak de leerling nu echt de meeste moeite heeft. Een aangepast lesprogramma kan daarom pas worden toegekend vanaf de 2e klas als het vak Duits tot de kerstvakantie is aangeboden.

Voordat een verzoek om een aangepast lesprogramma te mogen volgen in behandeling wordt genomen, moet duidelijk zijn dat de leerling, ondanks alle

beperkingen, toch zijn best heeft gedaan en gebruik heeft gemaakt van de strategieën die hem zijn aangeboden; er moet dan aangetoond zijn dan de andere compenserende maatregelen die de school hanteert onvoldoende soelaas bieden.

- Als het aangepaste lesprogramma voor Frans of Duits wordt toegekend, dan kan dit vak in de bovenbouw niet meer worden gekozen. Het beperkt dus de keuzemogelijkheden voor de leerling.
- Het bevoegd gezag van de school bepaalt bij de ontheffing voor onderdelen van het onderwijsprogramma in overleg met de betreffende vakdocent welk onderwijs voor de leerling in plaats komt voor het onderdeel/de onderdelen waarvoor ontheffing is verleend en hoeft voor dergelijke aanpassingen geen toestemming te vragen aan de inspecteur. Wel moet de onderbouwing en verantwoording van het besluit worden opgenomen in het dossier van de leerling. Tevens dient op de lijst van dyslectische leerlingen de maatregel geregistreerd te worden.

Een dyslectische leerling die in 2 vmbo-t geen Frans heeft gevolgd, maar bevordert wordt naar 3 havo, komt volgens de inspectie automatisch in aanmerking voor het volgen van een aangepast programma.

Criteria om in aanmerking te komen voor een aangepast programma

Als een leerling in klas 2 of 3 in aanmerking wil komen voor een aangepast lesprogramma, dan gelden de volgende criteria: ☐ ☐ voor de betreffende taal zijn de cijfers 3 of lager	☐ ☐ leerling komt in aanmerking
☐ ☐ cijfers zijn sinds de brugklas diep onvoldoende en er is weinig hoop dat de leerling op een 5 uit kan komen	☐ ☐ leerling kan in aanmerking komen
☐ ☐ cijfers voor de betreffende taal liggen rond de 4	☐ ☐ leerling kan in aanmerking komen
☐ ☐ cijfers voor de betreffende taal liggen rond de 5 of hoger	☐ ☐ leerling komt in principe niet in aanmerking, tenzij hij blijft zitten of naar een lager schoolniveau zal moeten uitwijken

Bovenbouw

In het kader van bovenstaande kan een vrijstelling in de bovenbouw niet uit de lucht komen vallen. Het zal om leerlingen gaan die al een vrijstelling in de onderbouw kregen voor Frans of Duits. De vrijstelling komt in de praktijk alleen aan de orde in de bovenbouw VWO omdat in het VMBO en het HAVO profielen kunnen worden gekozen zonder een tweede moderne vreemde taal.

De ouders nemen het initiatief tot de aanvraag van de vrijstelling aan het einde van het derde leerjaar. Er is overleg met de leerling, ouders, mentor, RT-er, decaan en de vakdocenten. Als de directie besluit de leerling een ontheffing te verlenen, wordt de 2de MVT vervangen door een ander vak met een studielast van tenminste 440 klokuren. Het vervangende vak kan (in overleg met de decaan) worden gekozen uit het aanbod van eindexamenvakken in de bovenbouw VWO van het Strabrecht College. Dit wordt vastgelegd in een brief die zowel door school als ouders wordt ondertekend.

Andere mogelijkheden van vrijstelling MVT in de bovenbouw

Het betreft leerlingen van allochtone afkomst die tot dan onderwijs volgden in hun moedertaal. Zij stromen in een hoger leerjaar in en hebben daarvoor geen Frans en/of Duits gehad.

Het betreft leerlingen die voor de eerste keer tot een school voor VWO worden toegelaten, direct in de bovenbouw komen en voorheen buiten Nederland vergelijkbaar onderwijs hebben gevolgd. Daarbij heeft men weinig tot geen Frans en/of Duits gehad. Het betreft leerlingen met een diploma HAVO met een profielkeuze/keuzevrij deel zonder Frans én Duits. In dat kader worden leerlingen met plannen om naar het VWO te gaan door de decaan aan het einde van het derde leerjaar gestimuleerd een tweede MVT (als extra vak) of twee extra vakken te nemen.

Procedure bij de aanvraag en toekenning van ontheffing/aangepast programma Frans/Duits

De commissie

De commissie die de aanvragen in behandeling neemt bestaat uit de volgende personen:

1. De Remedial Teacher (voorzitter van de commissie)
2. De sectorleider en teamleider in wier sector de leerling is ingedeeld
3. De talendocent van het betreffende vak (en eventueel die van het jaar ervoor) uit de sector waarin de leerling zich bevindt

De commissie vergadert ieder schooljaar op vier van te voren vastgestelde en op de website van de school gepubliceerde tijdstippen.

Indienen van een aanvraag

Ouders nemen na overleg met de leerling, de mentor (en eventueel de decaan*) het initiatief tot de aanvraag van de vrijstelling/aangepast programma.

Aanvragen dienen minimaal 3 weken voor de vergaderdatum schriftelijk bij de commissie te zijn ingediend. De aanvragen dienen te worden gericht aan 'de commissie dispensatie moderne vreemde talen t.a.v. de remedial teacher'.

* Een gesprek tussen de leerling/ouders en de decaan is met name zinvol om de mogelijke gevolgen van een eventuele vrijstelling duidelijk in beeld te krijgen.

Werkwijze commissie

De procedure na ontvangst van de aanvraag ziet er als volgt uit:

1. De commissie beslist of de aanvraag in behandeling kan worden genomen.
2. Wanneer de aanvraag in behandeling wordt genomen, wordt in overleg met de mentor aan alle (relevante) vakdocenten van de leerlingen via een vragenronde om informatie en advies gevraagd.
3. Ook andere relevante informatie wordt – via dossieronderzoek – verzameld, bijv. informatie uit het leerlingvolgsysteem, cijferrapporten, orthopedagogische en andere verklaringen, onderwijskundige rapporten e.d.
4. De commissie neemt op basis van de verzamelde informatie een besluit tot afwijzing of doet een schriftelijk voorstel tot toewijzing aan de directie (vrijstelling) of aan de sectorleider (aangepast lesprogramma).
5. De directie (vrijstelling) c.q. de sectorleider (aangepast lesprogramma) toetst het advies marginaal en neemt het besluit. Bij vrijstelling wordt de vrijgekomen tijd in overleg met de RT-er en de talendocenten in de mediatheek aan ander talig onderwijs besteed. Dit wordt door de RT-er en de mentor regelmatig geëvalueerd. De school houdt hierover een logboek bij.
6. Binnen 10 werkdagen na de vergadering van de commissie wordt het besluit van de directie schriftelijk aan de ouders van de leerling meegedeeld.
7. In geval van vrijstelling ontvangt de inspectie een kopie van het besluit van de directie.
8. Bij een toewijzing betrekking hebbend op de bovenbouw vwo wordt contact opgenomen met een decaan i.v.m. de keuze van het vakkenpakket.